

Examining factors influencing agricultural insurance adoption: a case study of wheat farmers in Razan County

Karim Naderi Mahdei¹ * , Fatemeh Sepahvand² , Seyyed Yahya Mir Hashemi³

^{1, 2, 3} Professor, Ph.D. and MS.c. Graduate in Agricultural Development, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

Article Info	Abstract
<p>Article Type: Research Article</p> <p>Article History: Received: 29 Jun. 2024 Revised: 02 Sep. 2024 Accepted: 07 Sep. 2024</p> <p>Keyword: Interaction of Farmers Information Support Insurance Knowledge Social Capital.</p>	<p>The cultivation of agricultural products under natural conditions is among the most hazardous economic pursuits. Consequently, insuring agricultural products can serve as a highly effective government support tool for mitigating and addressing these risks. This study aims to examine the factors influencing the acceptance of agricultural insurance by wheat farmers in Razan city during the 2022-2023 period. Data for this research were gathered through a specially designed questionnaire. To validate the questionnaire, the content validity method was employed, whereby it was reviewed by a group of experts in agricultural Jihad and professors from the Agricultural Extension and Education Department at Bu Ali Sina University. The reliability of the questionnaire was assessed using Cronbach's alpha coefficient. The study focused on a population of 996 wheat farmers who had accepted insurance, from which 278 were selected through simple random sampling based on the Karjesi and Morgan table. Findings indicated a positive and significant correlation between the dependent variable, "intention to accept insurance," and all independent variables examined ($\alpha < 0.01$) in the Sardroud area of Razan County. The strongest positive relationships were found between "social capital" and "government information support" with the "intention to accept insurance" ($r = 0.61$ and $r = 0.46$, respectively). Additionally, the correlation of "wheat farmers' interaction with communication channels" ($r = 0.40$) and "farmers' insurance knowledge" ($r = 0.43$) with the "intention to accept insurance" was also positive and significant. The results further indicated that "social capital" and "interaction with communication channels" significantly contributed to explaining the "intention to accept insurance" ($\beta = 0.46$ and $\beta = 0.14$, respectively). Overall, the independent variables (area under wheat cultivation, insurance knowledge, government information support, social capital, and communication channels) accounted for 44.8% of the variance in the intention to accept insurance.</p>
<p>Cite this article: Naderi Mahdei, K., Sepahvand, F., & Mir Hashemi, S.Y. (2024). Examining factors influencing agricultural insurance adoption: a case study of wheat farmers in Razan County. The Quarterly Journal of Insurance & Agriculture, 13(2), 75-88. https://doi.org/10.22034/13.2.75.</p>	

¹ Email: knadery@basu.ac.ir (Corresponding Author)*

² Email: sepahvandfatemeh1365a@gmail.com

³ Email: sym.agri@gmail.com

بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه کشاورزی (مورد مطالعه: گندم کاران شهرستان رزن)

کریم نادری مهدیی^{۱*}، فاطمه سپهوند^۲، سید یحیی میر هاشمی^۳

^{۱،۲،۳} به ترتیب استاد و دانش‌آموخته دکتری و کارشناسی ارشد، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	
تاریخچه مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۰۹ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۶/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۷	
کلمات کلیدی: تعامل کشاورزان حمایت اطلاعاتی دانش بیمه‌ای سرمایه اجتماعی	
استناد: نادری مهدیی، ک.، سپهوند، ف.، و میر هاشمی، س.ی. (۱۴۰۳). بررسی عوامل تأثیرگذار بر پذیرش بیمه کشاورزی (مورد مطالعه: گندم کاران شهرستان رزن). فصلنامه بیمه و کشاورزی، ۱۳ (۲)، ۷۵-۸۸.	تولید محصولات کشاورزی در شرایط طبیعی یکی از پرمخاطره‌ترین فعالیت‌های اقتصادی محسوب می‌شود. از این رو، بیمه محصولات کشاورزی به‌عنوان کارآمدترین ابزار حمایتی دولت در کاهش و مقابله با مخاطرات مذکور می‌تواند اثرگذار باشد. در این راستا پژوهش حاضر باهدف بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه کشاورزی توسط گندم کاران شهرستان رزن در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲ انجام شد. داده‌های مورد نیاز تحقیق با استفاده از پرسشنامه محقق ساخت گردآوری شد. به‌منظور تعیین روایی پرسشنامه از نظر کارشناسان جهاد کشاورزی و اساتید گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا استفاده شد. برای اطمینان از بررسی پایایی پرسشنامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد. جامعه مورد بررسی تحقیق، ۹۹۶ نفر از گندم کاران شهرستان رزن بودند که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۲۷۸ نفر به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. نتایج نشان داد که در بخش سردرود شهرستان رزن بین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» با تمام متغیرهای مستقل مورد مطالعه همبستگی مثبت و معنی‌داری در سطح احتمال یک درصد وجود داشت. بیشترین همبستگی مثبت بین متغیرهای مستقل «سرمایه اجتماعی و حمایت‌های اطلاعاتی دولت» با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» مشاهده شد (به ترتیب $r = 0/61$ و $r = 0/46$). همچنین همبستگی بین متغیرهای «تعامل گندم کاران با کانال‌های ارتباطی» ($r = 0/40$) و دانش بیمه‌ای کشاورزان ($r = 0/43$) با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» مثبت و معنی‌دار بود. همچنین نتایج نشان داد که متغیرهای «سرمایه‌ی اجتماعی» و «تعامل با کانال‌های ارتباطی» سهم معنی‌داری در تبیین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» داشتند (به ترتیب $\beta = 0/46$ و $\beta = 0/14$). به‌طور کلی نیز متغیرهای مستقل (سطح زیر کشت گندم، دانش بیمه‌ای، حمایت‌های اطلاعاتی دولت، سرمایه‌ی اجتماعی و کانال‌های ارتباطی کشاورزان) در مجموع ۴۴/۸ درصد از قصد پذیرش بیمه را تبیین نمودند.

مقدمه

در کشورهایی که بخش کشاورزی سهم بالایی در رشد تولید ناخالص داخلی داشته و اکثر افراد فقیر در مناطق روستایی ساکن هستند، کشاورزی موتور محرکه رشد و توسعه محسوب می‌شود. از این رو، وجود مخاطرات مختلف به خصوص خسارت عوامل اقلیمی در فعالیتهای کشاورزی موجب شده تا بهره‌برداران این بخش، به دنبال استراتژی‌های مدیریت ریسک باشند (Marcantonio & Kayitakire, 2017; De Janvry & Sadoulet, 2020). کشور ایران نیز به دلیل موقعیت جغرافیایی آن که در کمربند خشک و نیمه‌خشک قرار گرفته است، با ابعاد تشدید شده‌ای از مخاطرات تولیدی در بخش کشاورزی می‌باشد. از جمله مخاطراتی که بر فعالیتهای کشاورزی ایران تأثیرگذار است می‌توان به حوادث طبیعی و غیرطبیعی از قبیل خشکسالی، زلزله، سیل، سرمازدگی و یخبندان، تگرگ، آفات، بیماری‌ها، آتش‌سوزی، تخریب انبار، از کارافتادگی ماشین‌آلات کشاورزی و غیره اشاره کرد. این قبیل خسارت‌ها حتی اگر جزئی هم باشد، در سطح رفاه و معیشت زندگی و فعالیت اقتصادی بهره‌برداران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین، جهت توانمندسازی کشاورزان در امر تولید و جبران بخشی از خسارت کشاورزان در شرایط بحرانی، اتخاذ سازوکارهای حمایتی و مدیریتی بایستی مدنظر برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قرار گیرد.

بیمه کشاورزی، یکی از مهم‌ترین ابزارهای مدیریتی برای کاهش اثرات منفی تغییرات آب و هوایی و کاهش ریسک تولیدات بخش کشاورزی است که علی‌رغم اهمیت آن، تقاضا برای آن بسیار پایین می‌باشد (Vasilaky *et al.*, 2019). این تقاضا به‌ویژه در میان کشاورزان با درآمد کم به دلیل وجود ریسک پایه، عدم اعتماد و درک محدود از مزایای بیمه، کمتر است (Clarke, 2016). در کشور ایران در سال ۱۳۶۲، قانون بیمه محصولات کشاورزی در مجلس دوم تصویب شد؛ سپس در سال ۱۳۶۳، اساسنامه صندوق به تصویب مجلس رسید. بدین ترتیب، صندوق بیمه محصولات کشاورزی به منظور بیمه انواع محصولات کشاورزی، دام، طیور، زنبورعسل، کرم ابریشم و آبزیان پرورشی در مقابل خسارت‌های ناشی از سوانح طبیعی و حوادث قهری نظیر تگرگ، طوفان، خشکسالی، زلزله، سیل، سرمازدگی، یخبندان، آتش‌سوزی، صاعقه، آفات، بیماری‌های نباتی عمومی و قرنطینه‌ای و بیماری‌های واگیر حیوانی عمومی و قرنطینه‌ای تشکیل شد^۱. صندوق بیمه کشاورزی در سطح استان‌های کشور از آغاز سال زراعی ۱۴۰۱ بیش از ۳/۵ میلیون هکتار در بخش زراعت را تحت پوشش قرار داده است. در بررسی‌ها و ارزیابی‌های به عمل آمده استان‌های اردبیل، خوزستان و کرمان عملکرد مطلوبی را در زمینه بیمه زراعت، باغ، دام، طیور، آبزیان، تنه درختان و منابع طبیعی داشته‌اند و با کسب امتیاز مطلوب، به ترتیب رتبه‌های نخست تا سوم را به خود اختصاص دادند.

محققان گزارش کردند که در مناطق روستایی، تمایل به پذیرش بیمه محصولات به عوامل مختلفی بستگی دارد که از جمله می‌توان به مقیاس و درآمد خانواده‌های کشاورزان اشاره نمود. به طور خاص، خانواده‌هایی که مقیاس کوچک‌تر و درآمد کمتری دارند، تمایل کمتری به پذیرش دارند که این امر باعث عدم ثبات در تقاضای بیمه می‌شود (Falola *et al.*, 2013). قبل از آن که کشاورزان تصمیم به پذیرش بیمه بگیرند، می‌توانند از دو روش برای به دست

^۱ اساسنامه صندوق بیمه محصولات کشاورزی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

آوردن اطلاعات مربوط به ریسک استفاده کنند. بنابراین، کشاورز ممکن است بر اساس تجربه شخصی یا تعاملات اجتماعی خود تصمیم بگیرد. با توجه به تنوع و پیچیدگی بلایای طبیعی و تأثیر آن‌ها بر تولید کشاورزی، اطلاعات به‌دست‌آمده از طریق تجربه شخصی اغلب محدود بوده و ممکن است کشاورز را به تصمیم نادرست هدایت کند؛ اما اطلاعات به‌دست‌آمده از تعاملات اجتماعی بین اعضاء، نه‌تنها اطلاعات مربوط به فاجعه را به گروه‌های مجاور منتقل می‌کند، بلکه اطلاعات مربوط به ریسک را نیز در بر می‌گیرد که در نهایت به فرآیند تصمیم‌گیری کشاورز کمک می‌کند (Banerjee et al., 2017).

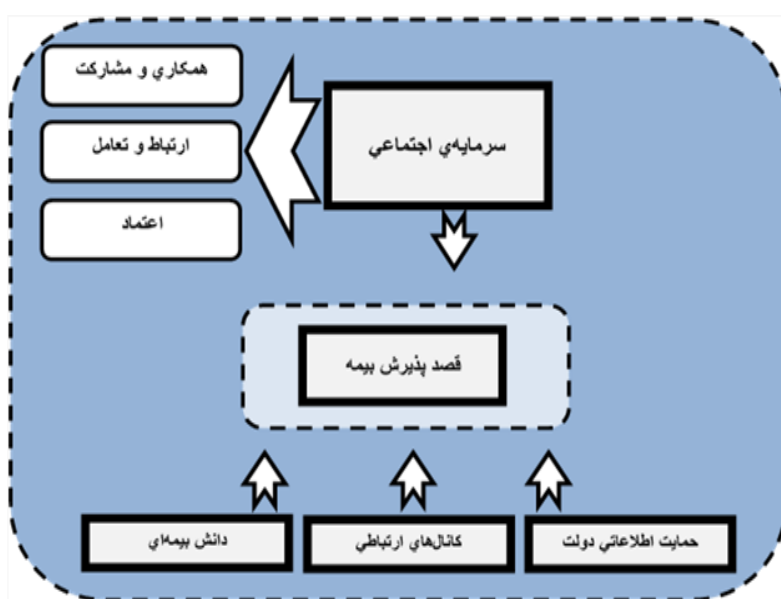
در این بین؛ سرمایه اجتماعی به کشاورزان کمک می‌کند تا اطلاعاتی را در مورد تجربیات دیگران به دست آورده و همچنین نحوه‌ی برقراری ارتباط با سایر اعضاء را یاد بگیرند (Luo et al., 2019)؛ زیرا سرمایه اجتماعی موجود در مناطق روستایی باعث شکل‌گیری شبکه‌های اجتماعی منسجمی می‌شود که انتشار و اشتراک اطلاعات در بین کشاورزان را تسهیل می‌کند (Cai et al., 2015). جریان اطلاعات و انتشار اخبار در شبکه‌های غیررسمی ناشی از سرمایه اجتماعی برای توسعه‌ی بیمه‌های گروهی مفید است زیرا اکثریت اعضا در یک منطقه جغرافیایی یکسان مستقرند و مشکلات تولیدی مشابه دارند. این جریان اطلاعات می‌تواند آگاهی کشاورزان از منافع بیمه را افزایش داده و درک بیشتری از نحوه عملکرد آن فراهم نماید. به‌عبارتی دیگر؛ به اشتراک گذاشتن تجربیات گذشته و یادگیری از یکدیگر در قالب شبکه‌های غیررسمی و یا به‌عبارت‌دیگر همان سرمایه‌ی اجتماعی، کشاورزان را به خرید پوشش‌های بیمه‌ای ترغیب می‌کند (Cai et al., 2015; Dercon et al., 2014). از دیگر عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه کشاورزی، می‌توان به کسب آگاهی نسبت به مزایای بیمه و وجود سرمایه اجتماعی اشاره کرد (Mirzad et al., 2020; Belissa et al., 2019; Luo et al., 2019). در این خصوص شبکه‌های اجتماعی و ارتباطات جوامع روستایی، وجود رهبران روستایی از دیگر عوامل مهم در پذیرش بیمه می‌باشد (Luo et al., 2019; Sibiko et al., 2018). برخی دیگر از محققان گزارش کردند که عواملی همچون «سطح تحصیلات، نگرش مثبت نسبت به بیمه کشاورزی، آینده‌نگری و ریسک‌پذیری و آگاهی بخشی به کشاورزان» در پذیرش و نگرش بهره‌برداران نسبت به محصولات کشاورزی تأثیرگذار است (Mirzad et al., 2020; Ghasemi & Alizadeh, 2019; Chikaire et al., 2015).

بنابراین، با توجه به این‌که کشاورزی ایران با مخاطرات اقلیمی زیادی روبه‌رو می‌باشد، بیمه کشاورزی قابلیت‌های زیادی را برای مقابله با مخاطرات در این بخش دارد. از سویی دیگر وجود برخی عوامل می‌تواند به ایجاد انعطاف‌پذیری کشاورزان به‌منظور کسب دانش و یا پذیرش بیمه محصولات کشاورزی، کمک شایانی نماید. در این راستا، پژوهش حاضر جهت بررسی عوامل مؤثر در پذیرش بیمه محصول گندم در شهرستان رزن انجام شد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر در سال زراعی ۱۴۰۱-۰۲، جهت بررسی عوامل مؤثر در پذیرش بیمه محصول گندم در شهرستان رزن و بر اساس چارچوب مفهومی ارائه شده در شکل ۱ انجام شد. شهرستان رزن در استان همدان قرار دارد که عمده کشت آن محصول گندم می‌باشد. مساحت اراضی زیر کشت گندم آبی و دیم در این شهرستان به

ترتیب ۱۳ و ۷۰ هزار هکتار می‌باشد (آمارنامه وزارت جهاد کشاورزی، ۱۴۰۱). از این مقدار، سطح اراضی بیمه شده گندم شهرستان رزن در سال زراعی ۹۶-۱۳۹۵ به ترتیب ۱۰۴۵۲ هکتار گندم دیم و ۳۱۵۰ هکتار گندم آبی و در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶ به ترتیب ۱۰۸۶۳ هکتار گندم دیم و ۸۸۵ هکتار گندم آبی بود. آمار مربوط به سطح بیمه شده نشان می‌دهد که نسبت اراضی بیمه شده به اراضی زیر کشت، بسیار اندک بوده و در سال زراعی ۹۶-۱۳۹۵ به ترتیب چیزی در حدود ۱۴ درصد از مزارع دیم و ۲۴ درصد از مزارع آبی گندم را شامل می‌شود. در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶ هم ۱۴ درصد از اراضی دیم و هفت درصد از اراضی آبی گندم تحت پوشش بیمه محصولات کشاورزی قرار گرفت که سطح بیمه‌شده‌ی اراضی آبی نسبت به سال زراعی قبل کاهش محسوسی داشت (سازمان جهاد کشاورزی استان همدان، ۱۳۹۹).

شکل ۱- چارچوب مفهومی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر ماهیت، از نوع پژوهش‌های کمی، از نظر نوع و هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق ۹۹۶ نفر از کشاورزان گندم‌کار دائمی در بخش سردرود شهرستان رزن بودند که در این تحقیق حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۲۷۸ نفر انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق به صورت تصادفی ساده بود و برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه بهره گرفته شد. پرسش‌های پرسشنامه ابتدا بر اساس مطالعه ادبیات نظری و تحقیقات پیشین در دو بخش توصیفی و استنباطی طراحی شد. در بخش توصیفی پرسشنامه، برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌گویان از آماره‌هایی چون فراوانی، درصد فراوانی و میانگین استفاده شد. در بخش آمار استنباطی نیز از آزمون رگرسیون و همبستگی برای بررسی ارتباط مؤلفه‌های درج شده در جدول ۱، با پذیرش بیمه محصولات کشاورزی استفاده شد. در نهایت به منظور تعیین روایی پرسشنامه از روش بررسی روایی محتوا استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه در اختیار گروهی از متخصصان موضوعی (کارشناسان جهاد کشاورزی و اساتید گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا) قرار داده شد و دیدگاه و نظر آن‌ها برای اصلاح و رفع

ابهام مورد استفاده قرار گرفت. برای اطمینان از پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد (جدول ۱). لازم به ذکر است که ضریب آلفای کرونباخ معیاری مناسب برای سنجش پایایی و ارزیابی پایداری درونی گویه‌های یک سازه است و مقادیر بالای ۰/۷ برای آن نشان‌گر پایایی قابل قبول است (صفا و ولی‌نیا، ۱۳۹۹). در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS22 تجزیه و تحلیل شد.

جهت بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته (پذیرش بیمه محصول گندم) از آزمون همبستگی استفاده شد. با توجه به ماهیت متغیرها ضریب همبستگی پیرسون برای محاسبه درجه و میزان ارتباط خطی بین دو متغیر به کار گرفته شد. دامنه ضریب همبستگی پیرسون از -۱ تا +۱ متغیر است. هر چه مقدار این ضریب به +۱ نزدیک‌تر باشد، نشان از قوی بودن و مثبت بودن جهت ارتباط دو متغیر است. به عبارتی با افزایش هر یک از متغیرها، دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس با کاهش هر یک از متغیرها دیگری نیز کاهش پیدا می‌کند. همچنین هرچه مقدار این ضریب به -۱ نزدیک‌تر باشد، نشان از قوی بودن و منفی بودن ارتباط بین دو متغیر است. به عبارتی با افزایش هر کدام از متغیرها، دیگری کاهش و با کاهش هر یک از متغیرها دیگری افزایش پیدا می‌کند. در ادامه نیز برای بررسی تأثیر مؤلفه‌های مستقل تحقیق بر قصد پذیرش بیمه، از رگرسیون چندگانه بهره گرفته شد.

جدول ۱- ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای مورد بررسی

مؤلفه	تعداد گویه	مقدار آلفای کرونباخ
قصد پذیرش بیمه	۴	۰/۹۴
حمایت اطلاعاتی دولت	۴	۰/۸۸
کانال‌های ارتباطی	۵	۰/۸۱
دانش بیمه	۹	۰/۸۲
سرمایه اجتماعی	۱۹	۰/۹۳

یافته‌ها و بحث

۱- ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان

نتایج نشان داد که ۴۶/۷ درصد (۱۲۹ نفر) از پاسخگویان در سنی بالای ۵۰ سال قرار داشتند و کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی (۲۰-۳۰ سال) با ۹/۱ درصد (۲۵ نفر) بود (جدول ۲). در رابطه با متغیر «سطح تحصیلات» پاسخگویان، تعداد ۸۴ نفر بی‌سواد (۳۰/۴ درصد)، ۱۲۵ نفر زیر دیپلم (۴۵/۳ درصد) و مابقی دارای تحصیلات دانشگاهی بودند. همچنین در بین پاسخگویان، بر اساس «سابقه کار کشاورزی»، بیشترین و کمترین سابقه به ترتیب ۲۰ سال (۵۵/۱ درصد) و کمتر از پنج سال (چهار درصد) بود. از نظر «عضویت در تعاونی تولید» نیز فقط ۱۴۱ نفر (۵۱/۱ درصد) از پاسخگویان عضو بودند. از مجموع ۲۷۸ نفر در جامعه آماری تحقیق نیز فقط ۹۶ نفر (۳۴/۱ درصد) محصول خود را نزد صندوق بیمه کشاورزی، بیمه نمودند. همچنین نتایج نشان داد ۱۲۸ نفر (۴۵/۷ درصد) از پاسخگویان تحت آموزش بوده و اطلاعات لازم در خصوص مزایای بیمه محصول را از مروجان دریافت نمودند، در حالی که ۱۵۰ نفر (۵۴/۳ درصد) از جامعه مورد هدف از این ظرفیت استفاده نکردند.

۲- اولویت‌بندی عوامل مؤثر در قصد پذیرش بیمه‌ی گندم توسط کشاورزان

۲-۱- مؤلفه‌های قصد پذیرش بیمه

اولویت‌بندی عوامل مؤثر در پذیرش بیمه‌ی گندم توسط کشاورزان نشان داد که از میان گویه‌های مربوط به این مؤلفه، گویه‌های «نظر کشاورزان برای استفاده از بیمه با توصیه‌های شما، قابل‌تغییر هست» با ضریب تغییرات ۰/۳۱ درصد و «با توجه به فواید بیمه، آن را گزینه مناسبی برای جبران خسارات می‌دانم و نسبت به بیمه نمودن محصول خود اقدام خواهم نمود» با ضریب تغییرات ۰/۳۲ درصد در اولویت‌های اول و دوم قرار گرفت. گویه «هزینه‌های پرداختی برای حق بیمه گندم مناسب است» با ضریب تغییرات ۰/۴۷ درصد از اهمیت کمتری برخوردار بوده و از نظر پاسخگویان در اولویت آخر قرار گرفت.

جدول ۳- اولویت‌بندی گویه‌های قصد پذیرش بیمه گندم

گویه	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
نظر کشاورزان برای استفاده از بیمه با توصیه‌های شما، قابل‌تغییر هست.	۳/۰۳	۰/۹۶	۰/۳۱
با توجه به فواید بیمه، آن را گزینه مناسبی برای جبران خسارات می‌دانم.	۳/۰۵	۰/۹۹	۰/۳۲
در صورت استفاده نزدیکانم از بیمه، من نیز به استفاده از این ترغیب می‌شوم.	۳/۰۸	۱/۰۶	۰/۳۴
ضرورت می‌بینم نسبت به بیمه این محصول اقدام کنم.	۳/۰۳	۱/۰۴	۰/۳۴
بیمه نمودن محصول گندم یک اقدام ارزشمند و لازم هست.	۳/۰۴	۱/۰۵	۰/۳۴
اگر بخواهم می‌توانم از بیمه استفاده کنم.	۲/۸۰	۰/۹۸	۰/۳۵
برای سال آتی، تمایل به بیمه نمودن محصول گندم را خواهم داشت.	۲/۹۶	۱/۰۴	۰/۳۵
این انتظار از سوی کارشناسان وجود دارد که محصول گندم خود را بیمه کنم.	۳/۰۴	۱/۰۷	۰/۳۵
قصد توصیه به دیگر کشاورزان برای استفاده از بیمه را دارم.	۳/۰۳	۱/۰۹	۰/۳۶
خسارت‌های وارد به گندم آن قدری نیست که نیاز به بیمه داشته باشد.	۲/۶۱	۰/۹۷	۰/۳۷
درکل بیمه نمودن محصول را مفید می‌دانم.	۲/۶۰	۰/۹۷	۰/۳۷
می‌دانم استفاده از بیمه مفید هست و لذا نسبت به انجام آن اقدام خواهم نمود.	۲/۸۰	۱/۰۸	۰/۳۸
اطلاعات من در حدی است که بتوانم با قاطعیت و آگاهی از فواید بیمه، از آن استفاده کنم.	۲/۶۰	۱/۰۲	۰/۳۹
هزینه‌های دریافتی برای جبران خسارت گندم مناسب است.	۲/۳۰	۱/۰۱	۰/۴۴
هزینه‌های پرداختی برای حق بیمه گندم مناسب است.	۲/۱۲	۱/۰۰	۰/۴۷

۲-۲- مؤلفه‌های حمایت‌های اطلاعاتی دولت

نتایج نشان داد که «میزان رضایت از خدمات اطلاعاتی ارائه‌شده توسط کارگزاری بیمه برای ترغیب به بیمه نمودن محصول» با کمترین ضریب تغییرات (۰/۳۶ درصد) دارای بیشترین اهمیت بوده و در اولویت اول قرار گرفت (جدول ۳). به عبارتی، خدمات اطلاعاتی ارائه‌شده توسط کارگزاران بیمه بیش از همه رضایت‌گندم‌کاران را جلب نموده است. پس از آن گویه‌ی «میزان رضایت از برگزاری کلاس‌های آموزشی درباره اهمیت بیمه محصول» با ضریب تغییرات ۰/۴۰، در اولویت بعدی قرار گرفت و به‌عنوان دومین گویه‌ی با اهمیت طبقه‌بندی شد.

جدول ۳- اولویت‌بندی مؤلفه‌ی حمایت‌های اطلاعاتی دولت

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۱	۰/۳۶	۰/۹۸	۲/۶۵	میزان رضایت از خدمات اطلاعاتی ارائه‌شده توسط کارگزاری بیمه
۲	۰/۴۰	۱/۰۵	۲/۶۱	میزان رضایت از برگزاری کلاس‌های آموزشی درباره اهمیت بیمه محصول
۳	۰/۴۱	۱/۱۲	۲/۶۸	میزان شرکت در کلاس‌های ترویجی در مورد بیمه محصولات کشاورزی
۴	۰/۴۳	۱/۱۳	۲/۶۰	میزان اطلاع‌رسانی از طریق شبکه‌های مجازی درباره اهمیت بیمه محصول

۳-۲- مؤلفه‌های کانال‌های ارتباطی گندم‌کاران

از دیدگاه پاسخگویان، «ارتباط با کارشناسان بیمه» با ضریب تغییرات ۰/۳۵ بیشترین تأثیر را در آگاهی گندم‌کاران در خصوص اهمیت بیمه‌ی محصولات کشاورزی داشت (جدول ۴). یافته نشان می‌دهد که گندم‌کاران تعامل و ارتباط مطلوبی با کارشناسان صندوق بیمه‌ی محصولات کشاورزی داشته و از این طریق اطلاعات لازم را در خصوص بیمه محصول کسب نمودند. «ارتباط با دوستان و همکاران» با ضریب تغییرات ۰/۳۶ به‌عنوان دومین کانال ارتباطی مهم گندم‌کاران محسوب شده که تأثیر به‌سزایی در آگاه نمودن آن‌ها در زمینه‌ی اهمیت بیمه داشت. «ارتباط با کارشناسان مرکز خدمات و جهاد کشاورزی» با ضریب تغییرات ۰/۴۰ در اولویت آخر قرار داشته و این نشان دهنده آن است که گندم‌کاران استان با کارشناسان مرکز خدمات و جهاد کشاورزی ارتباط قابل قبولی نداشتند.

جدول ۴- اولویت‌بندی مؤلفه‌ی کانال‌های ارتباطی گندم‌کاران

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۱	۰/۳۵	۰/۹۵	۲/۶۷	کارشناسان بیمه
۲	۰/۳۶	۰/۹۸	۲/۷۲	دوستان و همکاران
۳	۰/۳۶	۰/۹۸	۲/۶۷	مجلات و نشریات مرتبط
۴	۰/۳۹	۱/۰۹	۲/۷۹	برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی
۵	۰/۴۰	۱/۰۷	۲/۶۷	کارشناسان مرکز خدمات و جهاد کشاورزی

۴-۲- مؤلفه‌های دانش بیمه‌ای

نتایج نشان داد که از میان گویه‌های مربوط به این مؤلفه، گویه‌ی «میزان ملاقات با کارشناسان بیمه در طول سال» با ضریب تغییرات ۰/۳۶ و «میزان آگاهی از نحوه و زمان پرداخت غرامت از سوی بانک» با ضریب تغییرات ۰/۳۸ به ترتیب در اولویت‌های اول و دوم قرار گرفت (جدول ۵). بنابراین از دید پاسخگویان، بیشترین اطلاعات گندم‌کاران در زمینه‌ی محصولات کشاورزی مربوط به «میزان ملاقات با کارشناسان بیمه در طول سال» و «میزان آگاهی از نحوه و زمان پرداخت غرامت از سوی بانک» می‌باشد. همچنین یافته‌ها نشان داد که «میزان آگاهی از حق بیمه محصول» با ضریب تغییرات ۰/۴۳، در اولویت آخر قرار گرفت. این بدان معناست که کشاورزان در زمینه‌ی حق بیمه محصولات از کمترین دانش و آگاهی برخوردارند.

جدول ۵- اولویت‌بندی مؤلفه‌ی دانش بیمه‌ای

گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	اولویت
میزان ملاقات با کارشناسان بیمه در طول سال	۲/۶۹	۰/۹۸	۰/۳۶	۱
میزان آگاهی از نحوه و زمان پرداخت غرامت از سوی بانک	۲/۶۳	۱/۰۱	۰/۳۸	۲
میزان آگاهی از زمان بیمه نمودن	۲/۶۲	۱/۰۴	۰/۳۹	۳
میزان آگاهی از حق و حقوق قانونی خود در زمان بروز خسارت گندم	۲/۷۰	۱/۰۸	۰/۴۰	۴
میزان اطلاعات در خصوص قوانین بیمه گندم	۲/۶۷	۱/۰۷	۰/۴۰	۵
میزان اطلاعات تعرفه‌ها و گزینه‌های بیمه محصول گندم	۲/۶۹	۱/۱۱	۰/۴۱	۶
میزان ارتباط با کارشناسان بیمه در طول سال	۲/۶۱	۱/۰۸	۰/۴۱	۷
میزان آگاهی از انواع خدمات صندوق بیمه	۲/۵۷	۱/۰۷	۰/۴۱	۸
میزان آگاهی از حق بیمه محصول	۲/۴۹	۱/۰۹	۰/۴۳	۹

۲-۵- مؤلفه‌های سرمایه‌ی اجتماعی

نتایج نشان داد که مشارکت و تعامل اهالی روستا با یکدیگر مطلوب بوده و می‌تواند زمینه‌ی بسیار مناسبی برای همکاری در زمینه‌های مختلف فراهم نماید. گویه‌های «اطمینان اهالی روستا نسبت به جبران به‌موقع خسارات وارد شده بر محصول» با ضریب تغییرات ۰/۳۹ و «اعتماد اهالی روستا به گفته‌ها و مطالب کارگزاران بیمه» با ضریب تغییرات ۰/۴۲ در اولویت‌های آخر قرار گرفته و از دیدگاه پاسخگویان از اهمیت کمتری برخوردار بودند (جدول ۶).

جدول ۶- اولویت‌بندی مؤلفه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی

گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	اولویت
رابطه خوب اهالی روستا با کارگزاران بیمه	۳/۲۴	۱/۰۵	۰/۳۲	۱
اطلاع‌رسانی همیشگی و به‌موقع به یکدیگر در زمینه‌ی امور مرتبط توسط اهالی روستا	۳/۲۰	۱/۰۶	۰/۳۳	۲
مشارکت و همکاری اهالی روستا در امورات مختلف	۳/۳۵	۱/۱۱	۰/۳۳	۳
در میان گذاشتن اطلاعات مهم با یکدیگر توسط اهالی روستا جهت حل مشکلات سایرین	۳/۲۶	۱/۰۹	۰/۳۳	۴
رابطه خوب اهالی روستا با مروجان کشاورزی	۳/۲۴	۱/۰۹	۰/۳۳	۵
مبادله اطلاعات و نظرات توسط اهالی روستا به هنگام تصمیم‌گیری	۳/۳۱	۱/۱۲	۰/۳۳	۶
ارتباط خوب و همیشگی اهالی روستا با همدیگر	۳/۲۹	۱/۱۲	۰/۳۴	۷
مبادله داوطلبانه اطلاعات با همدیگر توسط اهالی روستا	۳/۲۷	۱/۱۲	۰/۳۴	۸
وجود روحیه گروهی و تیمی در فعالیت‌های جاری در میان اهالی روستا	۳/۲۹	۱/۱۳	۰/۳۴	۹
اعتماد اهالی روستا به توصیه‌های مروجان کشاورزی برای بیمه شدن محصول گندم	۳/۱۱	۱/۰۷	۰/۳۴	۱۰
توجه اهالی روستا به راهنمایی‌های اطرافیان جهت اتخاذ تصمیم درست و بجا	۳/۱۹	۱/۱۰	۰/۳۴	۱۱
بحث و گفتگوی اهالی روستا با یکدیگر هنگام بروز مشکل به شیوه‌ای مفید و سالم	۳/۲۲	۱/۱۶	۰/۳۶	۱۲
اعتماد اهالی روستا به صداقت کارگزاران بیمه در رفتار با آنها	۳/۰۹	۱/۱۲	۰/۳۶	۱۳
آگاهی اهالی روستا نسبت به اطلاع‌رسانی به‌موقع امور مختلف توسط مروجان کشاورزی	۳/۰۶	۱/۱۲	۰/۳۶	۱۴
آگاهی اهالی روستا به همکاری مناسب و رسیدگی مروجان کشاورزی در اسرع وقت در صورت بروز مشکلات و خسارت احتمالی	۳/۰۵	۱/۱۳	۰/۳۷	۱۵
آگاهی اهالی روستا نسبت به قابل‌اعتماد بودن گفته‌های اطرافیان	۳/۱۰	۱/۱۸	۰/۳۸	۱۶
آگاهی اهالی روستا به همکاری مناسب و رسیدگی کارگزاران بیمه در اسرع وقت در صورت بروز مشکلات و خسارت احتمالی	۳/۱۱	۱/۱۹	۰/۳۸	۱۷
اطمینان اهالی روستا به جبران به‌موقع خسارات وارد شده بر محصول	۲/۹۳	۱/۱۶	۰/۳۹	۱۸
اعتماد اهالی روستا به گفته‌ها و مطالب کارگزاران بیمه	۳/۰۷	۱/۳۱	۰/۴۲	۱۹

۳- ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته (قصد پذیرش بیمه محصول گندم)

به‌طور کلی نتایج نشان داد که در بخش سردرود شهرستان رزن بین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» با تمام متغیرهای مستقل مورد مطالعه همبستگی مثبت و معنی‌داری در سطح احتمال یک درصد وجود داشت (جدول ۷). بیشترین همبستگی مثبت بین متغیرهای مستقل «سرمایه اجتماعی و حمایت‌های اطلاعاتی دولت» با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» مشاهده شد (به ترتیب $r = 0/61$ و $r = 0/46$). نتایج حاصل از تحقیق با یافته‌های سایر محققان نیز همخوانی داشت (Mirzad et al., 2020; Luo et al., 2019). لازم به ذکر است همان‌طور که نتایج نشان داد با وجود این‌که سرمایه‌ی اجتماعی در منطقه‌ی مورد مطالعه در وضعیت مطلوبی قرار داشت، ولی اکثر گندم‌کاران نسبت به تحت پوشش قرار دادن محصول خود ذیل بیمه اقدام ننموده بودند. با توجه به این‌که شرایط برای استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های گندم‌کاران در منطقه فراهم است، پیشنهاد می‌شود از این فرصت به‌منظور ترویج استفاده از مکانیزم بیمه‌ی محصول حداکثر استفاده صورت پذیرد. بنابراین می‌توان اظهار داشت که هر چه دولت سرمایه‌گذاری و حمایت بیشتری از بیمه‌گذاران داشته باشد به همان اندازه بر پذیرش بیمه‌ی گندم در بین پاسخگویان تأثیرگذار خواهد بود. این حمایت‌ها می‌تواند در راستای برگزاری کلاس‌های آموزشی در زمینه‌ی مزایا، اهمیت، قوانین و روند بیمه‌گذاری محصولات کشاورزی، آگاهی بخشی به بهره‌برداران از طریق شبکه‌های مجازی و رسانه‌ی ملی، حمایت‌های مالی و در نظر گرفتن تسهیلات با نرخ بهره پایین و غیره باشد. حمایت‌های اطلاعاتی دولت از آن جهت دارای اهمیت است که دانش و اطلاعات کشاورزان در زمینه‌ی بیمه محصول و اهمیت آن بسیار پایین بوده و مستلزم آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی در ابعاد مختلف می‌باشد.

با توجه به معنی‌دار شدن همبستگی بین متغیرهای «تعامل گندم‌کاران با کانال‌های ارتباطی ($r = 0/40$) و دانش بیمه‌ای کشاورزان ($r = 0/43$)» با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» می‌توان اظهار داشت که هر چه گندم‌کاران تعامل و ارتباط بیشتری با سازمان‌ها، نهادها و افراد نظیر کارشناسان جهاد کشاورزی و مراکز خدمات، کارگزاران بیمه، دوستان و همسایگان، رسانه‌های جمعی (رادیو و تلویزیون) داشته باشند، آگاهی بیشتری از مزایا و فواید بیمه محصول پیدا نموده و همین امر آن‌ها را تشویق به پذیرش بیمه خواهد نمود. به‌عبارت‌دیگر هر چه آگاهی و اطلاعات گندم‌کاران در زمینه‌ی بیمه محصول بیشتر باشد، تمایل به پذیرش بیمه نیز افزایش خواهد یافت (جدول ۷).

محققان گزارش کردند که «وضعیت سرمایه و انسجام اجتماعی» بیشترین و «آگاهی اجتماعی» کمترین اثر را در پذیرش بیمه در سطح روستاهای نمونه شهرستان بجنورد داشتند (Ghorbani et al., 2020). نتایج مطالعات برخی دیگر از محققان نیز با یافته‌های این تحقیق مطابقت داشت (Heydari et al., 2015; Rumiani et al., 2015) و گزارش کردند که «سرمایه‌ی اجتماعی» نقش مثبتی در سرمایه‌گذاری در فناوری‌های کشاورزی از جمله بیمه ایفا می‌کند، چراکه اعتماد ناشی از سرمایه‌ی اجتماعی به‌عنوان مکانیزمی برای کاهش یا غلبه بر درک ریسک عمل می‌کند. به‌طور ویژه، اعتماد در جوامع روستایی به ایجاد یک محیط مثبت برای سرمایه‌گذاری در بیمه محصول عمل می‌نماید.

جدول ۷- ضریب همبستگی بین متغیرهای مورد مطالعه

متغیر	a	b	c	d	e
دانش بیمه (a)	۱/۰۰				
حمایت دولت (b)	۰/۶۴*	۱/۰۰			
کانال ارتباطی (c)	۰/۸۸*	۰/۶۵*	۱/۰۰		
سرمایه اجتماعی (d)	۰/۵۵**	۰/۶۸**	۰/۴۲**	۱/۰۰	
وابسته قصد پذیرش بیمه (e)	۰/۴۳**	۰/۴۶**	۰/۴۰**	۰/۶۱**	۱/۰۰

** و * به ترتیب نشان دهنده همبستگی معنی دار بین متغیرهای مورد مطالعه در سطح احتمال یک و پنج درصد می باشد.

۴- میزان تأثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته (قصد پذیرش بیمه محصول گندم)

نتایج معادله رگرسیونی و میزان اثرگذاری هر متغیر مستقل (شامل سطح زیر کشت گندم، دانش بیمه‌ای، حمایت‌های اطلاعاتی دولت، سرمایه‌ی اجتماعی و کانال‌های ارتباطی کشاورزان) در تبیین متغیر وابسته (قصد پذیرش بیمه)، در جدول ۸ ارائه شده است. نتایج نشان داد که متغیرهای «سرمایه‌ی اجتماعی» و «تعامل با کانال‌های ارتباطی» سهم معنی داری در تبیین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» داشتند (به ترتیب $\beta = ۰/۴۶$ و $\beta = ۰/۱۴$). این نشان دهنده آن است که به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیرهای «سرمایه‌ی اجتماعی گندم کاران و تعامل با کانال‌های ارتباطی»، به ترتیب به اندازه $۰/۴۶$ و $۰/۱۴$ واحد تغییر در انحراف معیار قصد پذیرش بیمه ایجاد می‌شود. اگرچه میزان اثرگذاری بین سایر متغیرها با متغیر وابسته معنی دار نشد، ولی متغیرهای دانش بیمه‌ای گندم کاران ($\beta = ۰/۱۱$)، حمایت‌های اطلاعاتی دولت ($\beta = ۰/۰۸$) و سطح زیر کشت گندم ($\beta = ۰/۰۱$) به ترتیب در رتبه‌های سوم تا پنجم قرار گرفتند.

جدول ۸- مقادیر بنای معادله رگرسیونی و میزان اثرگذاری هر متغیر مستقل بر متغیر وابسته (قصد پذیرش بیمه)

متغیرهای مستقل	B	Beta
سرمایه اجتماعی	۰/۲۷۱	۰/۴۶
کانال‌های ارتباطی	۰/۴۱۴	۰/۱۴
دانش بیمه‌ای	۰/۱۴۰	۰/۱۱
حمایت‌های دولت	۰/۲۲۶	۰/۰۸
سطح زیر کشت گندم	۰/۰۰۹	۰/۰۱

^{ns} و ^{**} به ترتیب نشان دهنده غیر معنی داری و معنی داری اثرگذاری بین متغیرهای مورد مطالعه در سطح احتمال یک درصد می باشد.

نتیجه‌گیری

یافته‌های بخش توصیفی تحقیق نشان داد که به لحاظ وضعیت تحصیلات، در شهرستان رزن حدود $۳۰/۴$ درصد گندم کاران منطقه بی‌سواد و حدود ۲۴ درصد افراد از سواد نسبتاً بالایی برخوردار (دیپلم و بالاتر) بودند. با توجه به جامعه آماری مورد مطالعه، میزان افراد بی‌سواد نسبتاً بالا بود، لذا به نظر می‌رسد یکی از عواملی که در عدم پذیرش بیمه کشاورزی مؤثر بوده است، سطح پایین سواد در بین کشاورزان است. بیشترین سابقه فعالیت گندم کاران در بخش کشاورزی مربوط به افرادی است که بیش از ۲۰ سال در این بخش مشغول به فعالیت بودند و کمترین سابقه نیز مربوط به افرادی است که کمتر از پنج سال مشغول به فعالیت بودند؛ بنابراین، بیشتر گندم کاران سال‌هاست که به

کشت گندم در زمین‌های خود می‌پردازند و سابقه‌ای طولانی در این زمینه دارند. از مجموع جامعه آماری گندم‌کاران تنها نیمی از آن‌ها عضو تعاونی بوده و مابقی تمایلی به عضویت در این تشکل نداشتند. این یافته نشان دهنده ضعف در سیستم تعاونی‌های روستایی می‌باشد که نتوانسته به‌خوبی عمل نموده و مشارکت کشاورزان را در انجام برنامه‌ها و پروژه‌های توسعه روستایی و از جمله بیمه محصولات کشاورزی جلب نماید.

در خصوص آگاهی کشاورزان در زمینه بیمه محصولات کشاورزی (اهداف، مزایا، اهمیت، قوانین و تعرفه‌ها) یافته‌های تحقیق نشان داد که حدود ۴۵/۷ درصد از کشاورزان، اطلاعاتی از مروجان دریافت نمودند و ۵۴/۳ درصد نیز از این ظرفیت استفاده نکردند. از دلایل این امر این است که یا شرکت‌های بیمه‌ای محصولات کشاورزی در امر تبلیغات بیمه برای کشاورزان ضعیف عمل نموده، یا هزینه بیمه محصولات کشاورزی برای گندم‌کاران مقرون به‌صرفه نیست و یا این‌که مروجان در توجیه کشاورزان در مورد مزایای بیمه اقدامات مؤثری انجام ندادند. در این باره پیشنهاد می‌شود دولت در زمینه بیمه محصولات کشاورزی از کشاورزان خرد حمایت‌های بیشتری به عمل آورد. نتایج مربوط به تناسب تولید محصول گندم در منطقه مورد مطالعه نشان داد که میزان گندم تولیدی ۴۴/۲ درصد از کشاورزان نسبت به سال گذشته کمتر شده که رقم قابل توجهی است. این یافته بیانگر آن است که تناسب تولید محصولات زراعی در بین کشاورزان وجود نداشته و یا بسیار کم‌رنگ است و لذا مسئولان وزارت جهاد کشاورزی بایستی با حمایت از گندم‌کاران و ارائه خدمات حمایتی و تشویقی، آن‌ها را به کشت هر چه بیشتر این محصول ترغیب نمایند.

به‌طور کلی نتایج نشان داد که در بخش سردرود شهرستان رزن بین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» با تمام متغیرهای مستقل مورد مطالعه همبستگی مثبت و معنی‌داری در سطح احتمال یک درصد وجود داشت. بیشترین همبستگی مثبت بین متغیرهای مستقل «سرمایه اجتماعی و حمایت‌های اطلاعاتی دولت» با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» مشاهده شد (به ترتیب $r = 0/61$ و $r = 0/46$). همبستگی بین متغیرهای «تعامل گندم‌کاران با کانال‌های ارتباطی» ($r = 0/40$) و دانش بیمه‌ای کشاورزان ($r = 0/43$) با متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» مثبت و معنی‌دار بود. همچنین نتایج نشان داد که متغیرهای «سرمایه اجتماعی» و «تعامل با کانال‌های ارتباطی» سهم معنی‌داری در تبیین متغیر وابسته «قصد پذیرش بیمه» داشتند (به ترتیب $\beta = 0/46$ و $\beta = 0/14$). بنابراین می‌توان اظهار داشت که هر چه گندم‌کاران تعامل و ارتباط بیشتری با سازمان‌ها، نهادها و افراد نظیر کارشناسان جهاد کشاورزی و مراکز خدمات، کارگزاران بیمه، دوستان و همسایگان، رسانه‌های جمعی (رادیو و تلویزیون) داشته باشند، آگاهی بیشتری از مزایا و فواید بیمه محصول پیدا نموده و همین امر آن‌ها را تشویق به پذیرش بیمه خواهد نمود. جهت تحقق اهداف فوق پیشنهادهایی به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

- تقویت حس اعتماد و باور در کشاورزان نسبت به بیمه با اتخاذ سیاست‌های تشویقی و حمایتی
- استفاده از دهیاران و اعضای شورای روستا (معتمدین مردم) به‌عنوان رابط بین کشاورزان و صندوق بیمه کشاورزی
- پرداخت به‌موقع خسارت به کشاورزان توسط شرکت‌های بیمه‌گر
- تخفیف در نرخ حق بیمه کشاورزان توسط شرکت‌های بیمه‌ای
- تأسیس مراکز مشاوره با کادر مجرب جهت ایجاد کانال‌های ارتباطی مؤثر

- برگزاری کلاس‌های آموزشی ترویجی و افزایش آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی
- استفاده از مروجان آموزش دیده و متخصص به امور بیمه محصولات کشاورزی
- اتخاذ سازوکارهای بهتر، بیشتر و سریع‌تر برای تعامل بین گندم‌کاران با کارشناسان بیمه و مروجان کشاورزی مانند دادن شماره تماس به کشاورزان از سوی کارگزاران و کارشناسان بیمه، ارسال پیامک، برگزاری جلسات دوره‌ای و غیره
- عقد تفاهم‌نامه با رسانه‌های جمعی و آموزشی و استفاده از ظرفیت آن‌ها مطابق با نیاز کشاورزان در بخش بیمه
- تهیه محتواهای آموزشی به زبان محلی و قراردادهای بیمه‌ای به صورت شفاف و ساده جهت درک بهتر کشاورزان.

منابع (References)

- Banerjee, R., Khalai, D.C., Galgalo, D., & Mude, A. (2017). Improving the agency model in distribution of index based livestock insurance (Ibli) – a study of takaful insurance of africa (Iiri research report 45). Nairobi, Kenya. <https://hdl.handle.net/10568/90637>.
- Belissa, T., Bulte, E., Cecchi, F., Gangopadhyay, S., & Lensink, R. (2019). Liquidity constraints, informal institutions, and the adoption of weather insurance: a randomized controlled trial in Ethiopia. *Journal of Development Economics* 140, 269-278. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2019.06.006>.
- Cai, J., De Janvry, A., & Sadoulet, E. (2015). Social networks and the decision to insure. *American Economic Journal*, 7 (2), 81–108. <https://doi.org/10.1257/app.20130442>.
- Chikaire, J.U., Tijjani, A.R., & Abdullahi, K.A. (2015). The perception of rural farmers of agricultural insurance as a way of mitigation against climate change variability in Imo State, Nigeria. *International Journal of Agricultural Policy and Research*, 4 (2), 17-21. <https://journalissues.org/ijapr/abstract/chikaire-et-al-february-2016/>.
- Clarke, D.J. (2016). A theory of rational demand for index insurance. *American Economic Journal*, 8, 283-306. <https://doi.org/10.1257/mic.20140103>
- De Janvry, A., Dequiedt, V., & Sadoulet, E. (2014). The demand for insurance against common shocks. *Journal of Development Economics*, 106, 227-238. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2013.10.001>.
- Dercon, S., Hill, R.V., Clarke, D., Outes-Leon, I., and Taffesse, A. (2014). Offering rainfall insurance to informal insurance groups: evidence from a field experiment in Ethiopia. *Journal of Development Economics*, 106, 132–143. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2013.09.006>.
- Di Marcantonio, F., & Kayitakire, F. (2017). Review of pilot projects on index-based insurance in Africa: insights and lessons learned. Springer, 323-341. <https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-59096-7-16>.
- Falola, A., Ayinde, O.E., & Agboola, B.O. (2013). Willingness to take agricultural insurance by cocoa farmers in Nigeria. *International Journal of Food and Agricultural Economics*, 1(1), 97-107. <https://doi.org/10.22004/ag.econ.156837>.
- Ghasemi, M., & Alizadeh, L. (2019). Analyzing the challenges of agricultural crop insurance among microcredits: a case study of Sarjam Dehestan, Mashhad. *The Journal of Geographical Research on Desert Areas*, 6(2), 215-240. <https://doi.org/10.29252/grd.2018.1479>.
- Ghorbani, A., Anabestani, A., & Shayan, H. (2020). Spatial analysis of the impact of social capital on changes in sustainable development in rural areas (case study: Bojnourd County). *Spatial Planning*, 10(1), 1-28. <https://doi.org/10.22108/sppl.2019.118588.1410>.

- Heydari, H., Zarafshani, Q., & Moradi, K. (2015) Qualitative model pertaining to interaction between social capital and rural development process - Case Farsinj village in Kermanshah. *Serd*, 4 (11), 131-146. <http://dx.doi.org/10.18869/acadpub.serd.4.11.131> (In Persian).
- Luo, T., Yang, H., Zhao, J., & Sun, J. (2019). Farmers' social networks and the fluctuation in their participation in crop insurance: the perspective of information diffusion. *Emerging Markets Finance and Trade*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/1540496x.2019.1668774>.
- Mirzad, N., abedi servestani, A., & abdolahzadeh, G. (2020). Effective factors model for agricultural insurance adoption by palm growers in Iranshahr county, Sistan va Baloochestan province. *Geography and Development*, 18(61), 91-114. <https://doi.org/10.22111/gdij.2021.5834> (In Persian).
- Rumiani, A., Anabastani, A., & Valai, M. (2015) An analysis on the effects of social capital on sustainable rural development in West Rumeshgan village, Kohdasht city. *Geographical Space*, 15 (52), 97-115. <https://www.sid.ir/paper/91421/en> (In Persian).
- Sibiko, K.W., Veetil, P.C., & Qaim, M. (2018). Small farmers' preferences for weather index insurance: insights from Kenya. *Agriculture & Food Security*, 53 (7). <https://doi.org/10.1186/s40066-018-0200-6>.
- Trærup, S.L.M. (2012). Informal networks and resilience to climate change impacts: a collective approach to index insurance. *Global Environmental Change*, 22, 255-267. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.09.017>.
- Vasilaky, K., Diro, R., Norton, M., McCarney, G., & Osgood, D. (2019). Can education unlock scale? The demand impact of educational games on a large-scale unsubsidised index insurance programme in Ethiopia. *Journal of Development Studies*, 56, 361-383. <https://doi.org/10.1080/00220388.2018.1554207>.